

KAZIMIERZ KORUS

O ODNOWIE MORALNEJ CESARSTWA RZYMSKIEGO

Arejos Didymos: *Podręcznik etyki*, przekład, wstęp i komentarz **Michał Wojciechowski**. Kraków, Wydawnictwo WAM, 2005, s. 213.

Książka wpisuje się w rozległe badania nad polityką wewnątrz cesarstwa Augusta, zmierzając do odnowy moralnej mieszkańców cesarstwa. Aktualność poruszanej problematyki jest dla nas bezsprzeczna. Augustowi chodziło przy tym również o stworzenie takiego systemu filozoficznego czy religijnego, w którym mógłby się czuć niezagrożony w potężnym i ogromnie rozległym cesarstwie, gdzie, kto czci innych bogów, czy jest zwolennikiem innego niż stoicyzm czy platonizm kierunku filozoficznego. Zadanie takiego poszukiwania i budowania od nowa spadło przede wszystkim na filozofów, zwłaszcza stoików. I to dlatego znalazł się na dworze władcy Arejos Didymos, którego wiedza, umiarkowanie i umiejętność szukania we wszystkich kierunkach filozoficznych najwartościowszego intelektualnego przesłania znalazła pełną akceptację władcy. Dlatego pełnił rolę nadwornego filozofa. Znał licznych ludzi w powstającym imperium. Za przyjaciela uznawał go Mecenaz, człowiek, którego troska o kulturę i realizację planu Augusta stała się przysłowiem. Jak *Podręcznik etyki*, który harmonijnie łączy myśl Platona, szkoły Arystotelesa i stoików, został przyjęty przez samego cesarza - trudno jest nam dzisiaj precyzyjnie powiedzieć, ale, jak się zdaje, mogło się podobać Augustowi stwierdzenie (26, s. 195): „Zadaniem polityka jest także ulepszanie społeczeństwa, co wiele cenniejsze niż tworzenie nowego, oraz nakierowanie gromady ludzi ku rzeczom koniecznym, względnie szlachetnym”. To natomiast wiemy na pewno, że *Podręcznik* i w starożytności i dzisiaj jest stale czytany.

Kiedy więc spośród ogromnego grona współczesnych humanistów, interesujących się historią kultury w najszerszym tego słowa znaczeniu, z wdziacznie przyjmie inicjatywę Wydawnictwa WAM (...). Zaznaczyć należy, że ukazuje się on po raz pierwszy w przekładzie na język polski. Wydanie bilingwiczne znakomicie ułatwia pracę również specjalistom. Wysiętek bowiem tłumacza, aby ujedliwnić trudniący się dyskusyjną terminologią grecką, jest liczącym wkładem w historię myśli filozoficznej.